

УДК 378.147:371.134:53:004.92:004.55

MANAGEMENT AND INNOVATION IN EDUCATIONAL ACTIVITIES**УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЯ В НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ****Kukh A.M. / Кух А.М.***d.p.s., prof. / д.п.н., проф.*

ORCID: 0000-0002-7865-4704

Kukh O.M. / Кух О.М.*as. / асистент.**Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohienko University, Kamianets-Podilskyj, Ohienko Str., 61,
32300**Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, Кам'янець-
Подільський, вул. Симона Петлюри, 1, 32300*

Анотація. Розкрито ієрархічну структуру освітнього менеджменту в галузі педагогічних інновацій на основі процесу формування компетенцій. Виділено компоненти педагогічної інноватики: освітнє середовище, навчальний заклад, форма реалізації. Розкрито сутність освітнього менеджменту з виокремленням способів управління. Визначено компетентності як цілі освітнього менеджменту та формування на їх основі компетенцій як результатів освоєння інновацій в діяльності педагога.

Ключові слова: освітній менеджмент, інновації, компетентнісний підхід, технологія уточнення компетентностей.

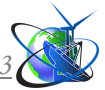
Вступ.

Готовність до інноваційної діяльності є передумовою ефективної діяльності педагога, максимальної реалізації його можливостей, розкриття його творчого потенціалу. Результативність інноваційної діяльності передбачає усвідомлення педагогом практичної цінності інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні. Тому інноваційна педагогічна діяльність – це особливий комплекс психолого- педагогічних, організаційних, управлінських заходів, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії[1].

Як і будь-який процес, процес впровадження інновацій в систему освіти вимагає серйозного всебічного вивчення освітнього процесу і врахування чинників, що впливають на його результативність. При цьому освітній менеджмент навчально-пізнавальної діяльності ставить основну задачу використання інновацій – вирішення проблем професійної та навчально-пізнавальної діяльності педагога.

Метою статті є обґрунтування освітнього менеджменту як ієрархічної системи з врахуванням формування когнітивної, психоемоційної та психомоторної компоненти освітнього процесу з точки зору компетентнісного підходу.

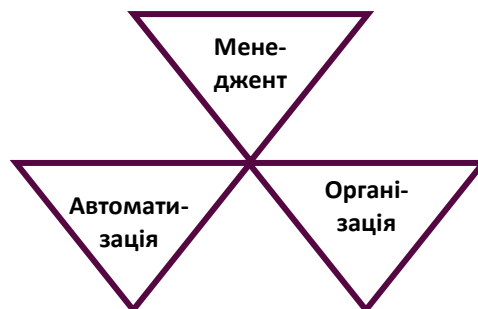
Освітній менеджмент є предметом дослідження багатьох учених. Аналіз новітніх літературних джерел[1,2,3,4] свідчить, що менеджмент в освіті (педагогічний менеджмент) — це комплекс принципів, методів, організаційних форм і технологічних прийомів управління навчально-виховним та навчально-

пізнавальним процесами, спрямованих на підвищення ефективності таких процесів в умовах розвитку ринку освітніх послуг. Суттєво й те, що поняття «менеджмент» використовується в різних словосполученнях, основними з яких є такі: «шкільний менеджмент» (М. Латипова, А.В. Ньомов, Т.І. Шамова), «менеджмент в освіті» (Н.Л. Коломийський, В.В. Крижко Є.П. Павлютенков), «освітній та навчальний менеджмент» (Д.І. Дзвінчук, В.А. Козаков), «педагогічний менеджмент» (В.І. Бондар, К.Я. Вазіна, Г.М. Закорченна, В.І. Маслов, В.П. Симонов, В.В. Шаркунова), «дидактичний менеджмент» (М.В. Опачко, О.І. Ляшенко, П.С. Атаманчук). Завдяки тому, що менеджмент як «управління в умовах ринкової економіки є системою теоретичних і практичних знань, організаційних дій і структур, що постійно розвиваються» (І. Герчикова)[2] сьогодні поняття «менеджмент інновацій» трактується як

- управління процесами створення нових знань;
- управління творчим потенціалом тих, хто створює нові знання;
- управління освоєнням та розповсюдженням (дифузією) нововведень;
- управління соціальними та логічними аспектами нововведень.[3]

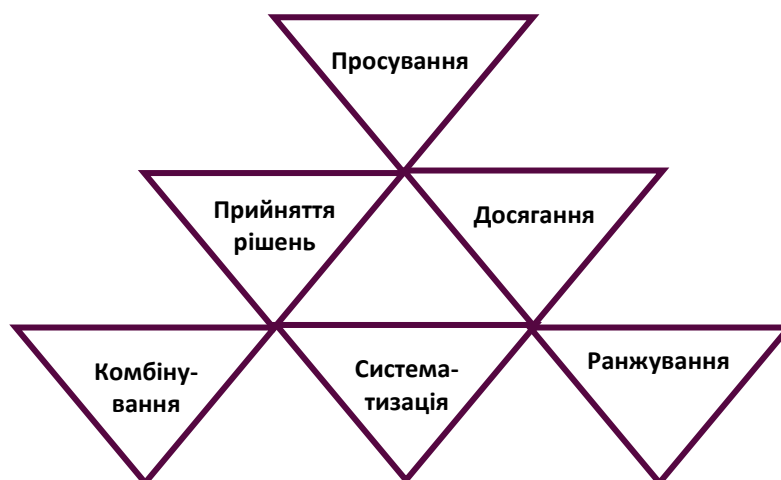
Розглянемо управління інноваціями у зв'язку із основними її компонентами – організацією та автоматизацією. При цьому організацію ми розуміємо і як комплекс заходів, і як систему, в яку впроваджуються інновації. Автоматизація передбачає спрощення процедур управління (рис. 1)

Рис. 1. Менеджмент у зв'язку із організацією і автоматизацією.

Менеджмент інновацій передбачає їх просування і досягання певної визначеної мети. Досягається це прийняттям відповідних рішень і комбінування керівних впливів. Їх систематизація вимагає ранжування першочергових і відтермінованих впливів. Ці дії також можна розглядати як компетентності, які необхідно сформувані у педагога для їх впровадження в практику діяльності, визначивши, тим самим, мету інновацій (рис 2)

Однак, менеджмент інновацій передбачає формування кінцевих результатів інноваційної діяльності. В першу чергу це формування креативності усіх учасників освітнього процесу (рис 3). Досягається це через формування критичного мислення, оновлення способів міжособистісної взаємодії, зміною форм діяльності направлених на створення нових знань, варіативність форм їх подання, поширення їх серед загалу з неодмінною самоідентифікацією, використанням у практиці роботи, класифікації інновацій. Таким чином, формуються проєктовані компетенції

Рис. 2. Способи управління інноваціями

Разом з компетенціями, пов'язаними з інноваційною діяльністю дістають розвиток базові компетенції: усвідомлення необхідності і доцільності використання інновацій, формування готовності до їх впровадження, застосування їх для удосконалення освітнього процесу, формування уявлень у свідомості учасників освітнього процесу про позитивний вплив інновацій, сприйняття інновацій, розвиток інноваційних методів комунікації, розуміння потреби введення інновацій, формування стійкого інтересу до нововведень, самоконтроль інноваційної діяльності, здатність впроваджувати інновації, планування інноваційної діяльності, усвідомлення мети інновації через цілепокладання. При цьому розвиток креативності опирається на знання про інноваційну діяльність та творчість (рис. 4)

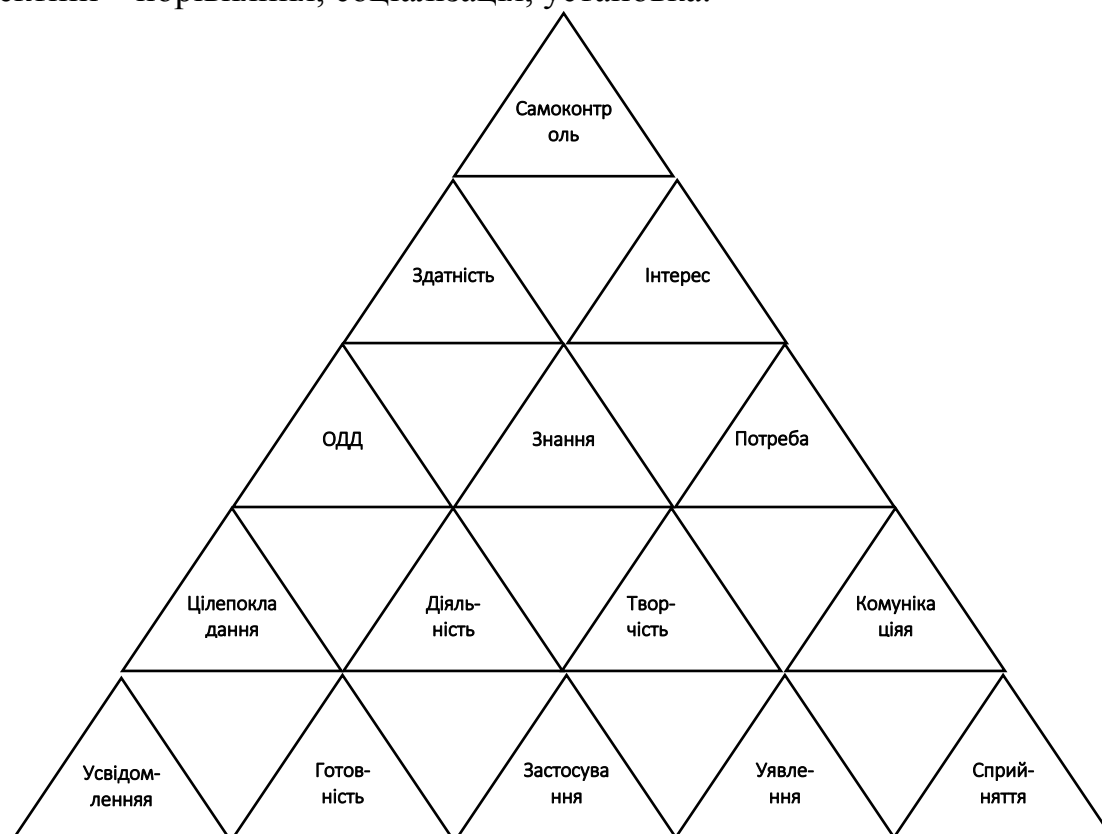

Рис. 3. Результати освітнього менеджменту – компетенції

Оскільки, базові компетенції формуються на основі визначених компетентностей їх розгляд доцільно вести з точки зору зв'язку когнітивної, психо-емоційної (афектної) та психомоторної складових. Таким чином, у психомоторній сфері виділяємо компетентності експериментування, проектування, конструювання; в когнітивній – аналіз, синтез, абстрагування; у

афектний – порівняння, соціалізація, установка.

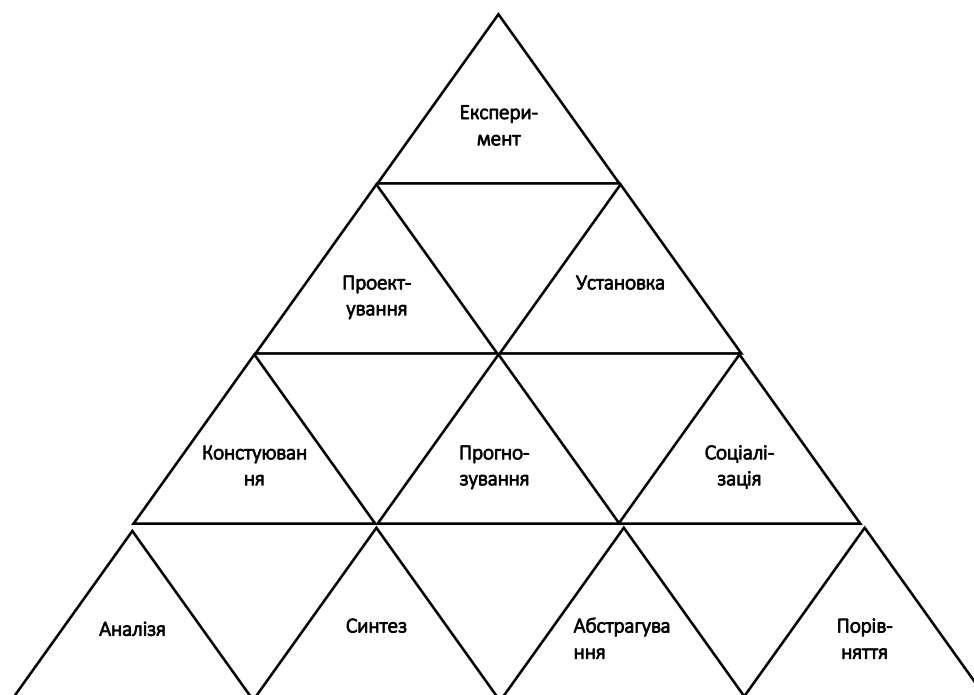
Рис. 4. Базові компетенції та їх зв'язок з інноваціями.

Інтегральною компетентністю виступає прогнозування – здатність передбачити і оцінити вплив інновацій на освітній процес. Ця характеристика виступати елементом освітнього менеджменту (рис. 5).

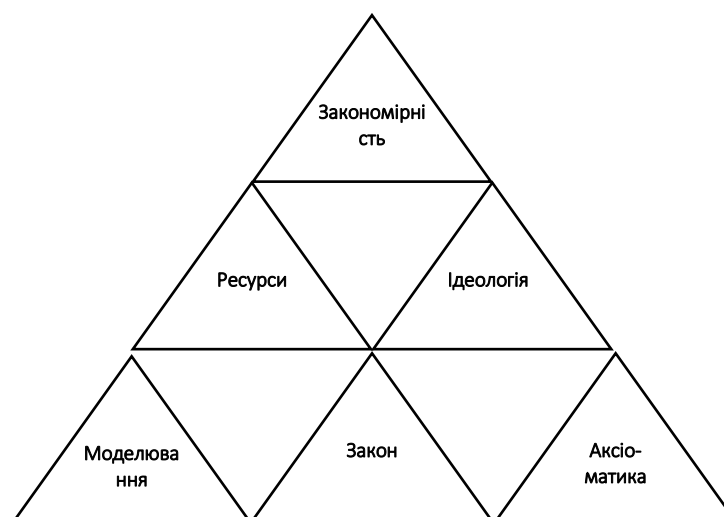
Однак, для реалізації освітнього менеджменту в галузі інноваційної діяльності необхідно усвідомлювати стратегічне завдання впровадження інновацій (витримувати ідеологію інновації), працювати в законодавчому полі, пов'язаному із інноваційною діяльністю, передбачити матеріальні та дидактичні ресурси(рис. 6).

Також володіти певними апріорними положеннями з впровадження інновацій (аксіоматика), знати закономірності їх впровадження та дії, уміти моделювати ситуації, що виникатимуть в процесі освоєння інновацій.

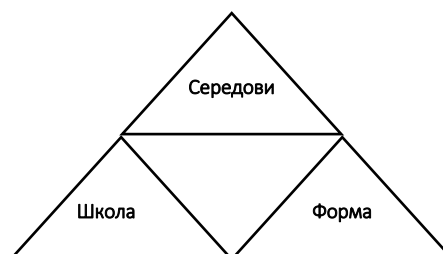
Таким чином, ми приходимо до розуміння інновації, як системи, що опирається на середовище (освітнє, навчальне), що реалізується в навчальному закладі (школа, ЗВО) та має визначенні форми реалізації (рис. 7)

Рис. 5. Компетентності, що забезпечуються менеджментом інновацій

Рис. 6. Закономірності впровадження інновацій

Рис. 7. Трикомпонентна система інновацій

Висновок. Опираючись на технологію уточнення компетентностей[5] розуміння цифрової технології як метакомпетентності[6] можна описати структуру освітнього менеджменту інноваційної діяльності педагога. При цьому інновації можуть стосуватися освітнього середовища, організації освітнього процесу та форм його реалізації. В результаті інноваційної

діяльності в педагогічній сфері ми приходимо до формування компетенцій таких як креативність, критичне мислення, оновлення, зміна, створення нових знань, варіативність форм, поширення інновації, ідентифікація, використанням, класифікація інновацій.

Література:

1. Що таке педагогічний менеджмент? - <https://studfile.net/preview/5458011/page:52/>
2. Педагогічний менеджмент: данина моді чи потреба часу? - https://pidruchniki.com/12991010/pedagogika/pedagogichniy_menedzhment_danina_modi_potreba_chasu
3. Різновиди інноваційної діяльності https://pidruchniki.com/86565/menedzhment/riznovidi_innovatsiynoyi_diyalnosti
4. Кух А. М., Кух О. М. Технологія уточнення компетентностей і професійно-методична підготовка учителя фізики. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. Серія : Педагогічна. 2017. Вип. 23. С. 166-170. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_ped_2017_23_52
5. Кух А. М., Кух О.М. Stem-освіта та технологія уточнення компетентностей. Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія : Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. 2017. Вип. 12(2). С. 170-179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2017_12%282%29__29
6. Кух А.М., Кух О.М. Цифрова компетентність як метакомпетентність URL: <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/ge8-16/31477-ge8-042>

References:

1. Shcho take pedahohichniy menedzhment? - <https://studfile.net/preview/5458011/page:52/>
2. Pedahohichniy menedzhment: danyna modi chy potreba chasu? - https://pidruchniki.com/12991010/pedagogika/pedagogichniy_menedzhment_danina_modi_potreba_chasu
3. Riznovydy innovatsiynoi diialnosti https://pidruchniki.com/86565/menedzhment/riznovidi_innovatsiynoyi_diyalnosti
4. Kukh A. M., Kukh O. M. Tekhnolohiia utochnennia kompetentnostei i profesiino-metodychna pidhotovka uchytelia fizyky. Zbirnyk naukovykh prats Kamianets-Podilskoho natsionalnoho universytetu im. Ivana Ohiiienka. Seriiia : Pedahohichna. 2017. Vyp. 23. S. 166-170. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_ped_2017_23_52
5. Kukh A. M., Kukh O.M. Stem-osvita ta tekhnolohiia utochnennia kompetentnostei. Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriiia : Problemy metodyky fizyko-matematychnoi i tekhnolohichnoi osvity. 2017. Vyp. 12(2). S. 170-179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nz_pmfm_2017_12%282%29__29
6. Kukh A.M., Kukh O.M. Tsyfrova kompetentnist yak metakompetentnist URL: <https://www.sworld.com.ua/index.php/ru/ge8-16/31477-ge8-042>

Кух А.Н, Кух О.М.

Анотация. Раскрыта организационная структура образовательного менеджмента в области педагогических инноваций с использованием компетентного подхода.

Определила сущность педагогической инновации в образовательной среде, учебном заведении, формах реализации инноваций. Выделены компоненты образовательного менеджмента та способы его осуществления. Определена целевая структура компетентностей и формируемое в результате освоения инноваций компетенции педагога.

Ключевые слова: образовательный менеджмент, инновация, компетентный подход, технология уточнения компетентностей.

Abstract. The organizational structure of educational management in the field of pedagogical innovations using a competent approach is disclosed. She determined the essence of pedagogical innovation in the educational environment, educational institution, forms of innovation. The components of educational management and methods of its implementation are highlighted. The target structure of competencies is defined and formed as a result of the development of innovations in the competence of the teacher.

Relying on the technology of clarified competencies [5] rosurny digital technology metakompetentnosti [6] it is possible to describe the structure of the management of the innovative pedagogy of the teacher. In the event of innovation, there may be a blessed middleware, organization of the holy process and the form of realization. As a result of innovative activity in pedagogical spheres, we come to the formation of competencies of such yak creativity, more critical knowledge, more knowledge, more knowledge, more knowledge, more, more information, more information, more information and more.

Key words: educational management, innovation, competency-based approach, technology of specified competencies.

Стаття відправлена: 20.12.2019 г.

© Кух А.М., Кух О.М.